

HUMAN RIGHTS ACTION | AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

SKUPŠTINA CRNE GORE

ODBOR ZA PROSVJETU, NAUKU, KULTURU I SPORT

Gospodin Damir Šehović, predsjednik Odbora

cc: članovi i članice Odbora

Podgorica, 10.6.2021.

Predmet: Inicijativa za izmjenu i dopunu Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Crne Gore", br. 80/04, 45/10 i 47/17)

Poštovani gospodine Šehoviću,

poštovani članovi i članice Odbora,

apelujemo na Vas da preduzmete izmjenu Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, konkretno člana 30a¹ u dijelu u kom se reguliše trajanje ugovora o radu asistenata u nastavi **da biste obezbijedili trajno zapošljavanje asistenata** za svu djecu koja su usmjerena u inkluzivno obrazovanje u vaspitno obrazovne ustanove u Crnoj Gori.

Prema gore navedenom članu Zakona, asistenti u nastavi zasnivaju radni odnos na određeno vrijeme i to "najduže do kraja nastavne godine". Na taj način, preko tri stotine asistenata² svake godine u junu, po završetku školske godine, ostaje u neizvjesnom položaju, jer ne znaju hoće li im ugovor biti produžen u septembru. Oni takođe nemaju nikakav prihod za vrijeme školskog raspusta, za razliku od ostalog nastavnog osoblja i drugih zaposlenih u obrazovnim ustanovama. Radi se o kadru koji je obučen za vrlo zahtjevan rad sa djecom, među kojima je i veliki broj onih koji taj posao obavljaju već više godina, koji su stekli dragocjeno iskustvo u radu sa djecom i na koje su se djeca navikla. U praksi se pokazalo da se djeca izlažu velikom i nepotrebnom stresu u slučaju promjene asistenta.

¹Član 30a - Asistent u nastavi

1) Djetetu sa posebnim obrazovnim potrebama organizuje se asistencija u nastavi u pogledu obezbjeđivanja pristupa obrazovanju i obrazovnom postignuću. 2) Asistenciju u nastavi obavlja asistent u nastavi koji pruža tehničku pomoć tokom pohađanja nastave za djecu: sa teškim tjelesnim smetnjama, umjerenim intelektualnim smetnjama, bez ostatka vida, potpunim gubitkom sluha i iz spektra autizma, u skladu sa rješenjem o usmjeravanju. 3) Škola zaključuje ugovor o radu sa asistentom u nastavi na određeno vrijeme, a najduže do kraja nastavne godine. 4) U skladu sa individualnim razvojno-obrazovnim programom (procjenom obrazovnih, razvojnih potreba i ciljeva za dijete) i rasporedom časova, određuje se obim podrške koju asistent u nastavi pruža pod nadzorom nastavnika, stručne službe i direktora škole. 5) Jedan asistent u nastavi može biti angažovan za više djece, odnosno učenika. Angažovanje asistenta u nastavi za više djece, odnosno učenika obavlja se u skladu sa individualnim razvojno-obrazovnim programom i rasporedom časova. 6) Za asistenta u nastavi može biti angažovano lice koje ima najmanje IV nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 CSPK-a) i koje je pohađalo obuku stručnog usavršavanja za rad sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama. 7) Puno radno vrijeme asistenta u nastavi iznosi 40 časova u radnoj nedjelji.

² Informacija o angažovanju asistenata u nastavi, *Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta*, preuzeto sa: <https://mps.gov.me/pretraga/197533/INFORMACIJA-o-angazovanju-asistenata-u-nastavi.html>, 22.03.2019.

Posebno važna je i činjenica da broj djece sa posebnim obrazovnim potrebama stalno raste³ pa se zato trajno angažovanje asistenata u nastavi dugoročno posmatrano ispostavlja kao neophodno.

Dodatno, Zakon o radu ("Sl. list CG" br. 74/2019 i 8/2021) u članu 37 predviđa da poslodavac sa istim zaposlenim ne može zaključiti jedan ili više ugovora o radu čije je ukupno trajanje, neprekidno ili sa prekidima, duže od 36 mjeseci. **Ovo dalje znači da je poslodavac dužan da nakon tri godine radnog staža asistentu ponudi ugovor na neodređeno radno vrijeme, ali smo u razgovoru sa predstavnikom Udruženja asistenata saznali da se to do danas još uvijek nije desilo. S tim u vezi, izmjenama navedenog Zakona biste spriječili i dalje nezakonito postupanje prema asistentima u nastavi.**

Konačno, rješavanje radno-pravnog statusa asistenata u nastavi doprinosi uspješnijem inkluzivnom obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Posao asistenata je odgovoran i veoma važan za djecu za koju je i rješenjem nadležne državne komisije utvrđeno da su im asistenti neophodni. Država treba da obezbijedi da asistenti imaju siguran angažman u toku cijele godine, umjesto da se ugovori zaključuju na po nekoliko mjeseci i da zbog takvog statusa oni odustaju od tog plemenitog posla, iako imaju iskustva i za to su i posebno obučeni.

Imajući u vidu navedeno, ulažemo velike nade u to da će Odbor razmotriti i podržati ovu inicijativu u pravcu trajnog i održivog regulisanja radnog statusa asistenata u nastavi za djecu sa posebnim potrebama.

S poštovanjem,

Tea Gorjanc Prelević
izvršna direktorica

³ Strategija inkluzivnog obrazovanja u Crnoj Gori (2019-2025), Ministarstvo prosvjete Crne Gore, 2019, str.5, dostupno na: <http://www.skolskiportal.edu.me/Inkluzivno%20obrazovanje/Strategija%20inkluzivnog%20obrazovanja%20u%20Crnoj%20Gori%202019-2025.pdf>